

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

КУРОРТНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

спеціальність	241 ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Готельно-ресторанна справа	факультет	Управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	Торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи

ВИКЛАДАЧ

КАЛЄНІК Ксенія Володимирівна

Вища освіта – спеціальність готельно-ресторанна справа; менеджмент; право
Науковий ступень - кандидат економічних наук 08.00.04 Економіка та управління (за видами економічної діяльності)
Вчене звання - доцент
Посада - доцент кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи
Досвід роботи – більше 15 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка методичних розробок для забезпечення дисципліни;
- гарант ОП другого магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа
- членкиня проектної групи спеціальності 241 Готельно – ресторанна справа;
- членкиня Ресторанної асоціації України;
- членкиня Асоціації індустрії гостинності;
- членкиня ГО «Університет лідерства та інновацій» за напрямом діяльності, що відповідає спеціальності 241 Готельно -ресторанна справа
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон 0632615085 електронна пошта k_kalienik@btu.kharkiv.ua дистанційна підтримка Moodle, Zoom

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

<p>Мета</p>	<p>є формування у здобувачів ступеню вищої освіти бакалавр компетентностей, необхідних для професійної діяльності в готельно – ресторанній індустрії, а саме історичний розвиток та сучасний стан санаторно- курортної справи в Україні та світі; покликаний формувати цілісне уявлення про санаторно-курортне обслуговування та рекреаційні комплекси, особливості та технології надання санаторно-курортних послуг; структуру і методики проведення комплексної характеристики діяльності санаторно-курортного закладів; комплексної оцінки лікувально-курортного потенціалу регіонів світу.</p>
<p>Формат</p>	<p>лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота, тренінги, презентації</p>
<p>Специфічні результати навчання і форми їх контролю</p>	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати законодавчі акти, що регулюють здійснення санаторно -курортної діяльності та рекреаційних комплексів в Україні а світі / індивідуальне завдання, презентація • оволодіння базовими знаннями теоретичних засад вдосконалення курортного обслуговування / індивідуальне завдання, презентація • ефективно використовувати знання щодо основних типів природних лікувальних чинників, їх поширення по території України та світі та вплив на здоров'я й самопочуття людини при використанні у лікувальних технологіях санаторно-курортних установ / індивідуальне завдання, презентація • розуміти принципи розміщення і функціонування курортів і санаторно-курортних закладів а також закономірності формування курортно-рекреаційних районів на території України / індивідуальне завдання, презентація • застосовувати інноваційні методи та технології, що використовуються для покращення стану здоров'я на курортах світу та в Україні / індивідуальне завдання, презентація • розуміти основні тенденції розвитку курортів світу / індивідуальне завдання, презентація
<p>Обсяг і форми контролю</p>	<p>3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин семінарські/практичні; підсумковий контроль – диференційований залік.</p>
<p>Вимоги викладача</p>	<p>вчасне виконання завдань, активність, робота у команді</p>
<p>Умови зарахування</p>	<p>згідно з навчальним планом</p>

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ІСТОРИЧНИЙ, НОРМАТИВНО - ПРАВОВИЙ АСПЕКТИ, ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТА ТИПІЗАЦІЯ КУРОРТІВ

Лекція 1.	Вступ. Історія розвитку курортної справи в Україні та світі.	-	1. Сутність і завдання курортної справи. Історія розвитку курортної справи у світі. Курортна система України	Самостійна робота	Перспективи розвитку санаторно-курортної справи.
Лекція 2.	Курорти - провідний сегмент індустрії гостинності	Практичне заняття (ПЗ 1)	<p>1. Класифікація курортів. Роль курортів в зміцненні здоров'я людини. Вимоги до курортів. Основні типи курортів: кліматичні, бальнеологічні, грязелікувальні, перехідні.</p> <p>2. Види санаторно-курортних закладів. Рекреаційна мережа. Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні: санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати, курортні клініки, курортні готелі.</p> <p>3. Особливості санаторно-курортного лікування. Основні принципи санаторно-курортного лікування. Санаторний режим та його особливості. Основи курортного лікування (кліматичні, бальнеологічні, фізіотерапевтичні й інші фактори).</p> <p>4. Лікувально-оздоровчі місцевості України. Поняття «лікувально-оздоровча місцевість». Основні курорти України.</p>		<p>Курорти перехідного типу. Основні методи лікування й оздоровлення, які застосовують на сучасних європейських курортах.</p> <p><i>Провідні курорти світу.</i> Географія курортів в Дальньому зарубіжжі: Центральна Європа, Південна Європа, Північна Європа; Америка; Близький Схід; Азія, Океанія й Африка. Курорти помірного поясу та субекваторіально-тропічні курорти.</p> <p>Курорти перехідного типу. Основні методи лікування й оздоровлення, які застосовують на сучасних європейських курортах.</p>
Лекція 3.	Організаційно - правові аспекти започаткування, діяльності та управління курортів	ПЗ 2	<p>1. Нормативно - правовий аспект управління санаторно - курортними територіями. Законодавств про курорти. Принципи та завдання державної політики розвитку санаторно - курортної галузі в Україні. Регулювання санаторно - курортної галузі України.</p> <p>2. Правові форми використання курортних, лікувально - оздоровчих зон та курортів. Загальне та спеціальне користування санаторно - курортними територіями. Правові форми охорони санаторно - курортних територій. Відповідальність за порушення режиму використання та охорони лікувально - оздоровчих зон та курортів.</p> <p>3. Створення та розвиток санаторно - курортними підприємствами. Підстави для створення курорту. Забудова курортів та їх розвиток. Продукт санаторно - курортної діяльності. Стратегічні підходи до розвитку курортів</p>		Основні положення Закону України «Про курорти».

Лекція 4.	Територіальне планування та проектування курортів і курортних зон		<p>1. Основи територіального планування курортів. Етапи створення курорту. Нормативно-правовий аспект планування курортних зон.</p> <p>2. Планування та проектування курортних зон відпочинку. Зони масового відпочинку на курортних територіях. Курортні зони. Установи і підприємства обслуговування.</p> <p>3. Планування курорту. Вплив природних умов на обрання території під курорти. Мережа підйомників. Автомобільна стоянка.</p> <p>4. Передумови та критерії проектування курорту. Природні ресурси, як матеріальна база курортів. Критерії проектування 3. Догляд за курортною територією</p> <p>5. Процес обрання ділянки, проектування та розвитку курорту. Обґрунтування зачаткування курорту. Процес проектування. Обрання ділянки для забудови курорту</p>		Принципи планування організації курорту. Роль місцевих громад у розбудові курорту. Принципи планування курорту. Потужність курорту.
Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ					
Лекція 5.1	Природна та сировинна база курортів		Використання природних лікувальних ресурсів. Використання природних територій для діяльності курортів. Виявлення, облік та надання у користування природних лікувальних ресурсів.		Розробка родовищ підземних лікувальних вод, грязей та інших ресурсів.
Лекція 5.2.	Лікування та оздоровлення на курортах.	ПЗ 3	<p>1. Організація лікування та обслуговування на курортах Організація лікування та обслуговування на курортах. Санаторно - курортні заклади.</p> <p>2. Кліматотерапія. Особливості кліматолікування. Кліматичні чинники проведення рекреації. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія. Мікротерапія. Лікувальні ефекти типів клімату.</p>	Самостійна робота	Сировинна база курортів
Лекція 5.3.	Лікувальне значення води та водяної пари (бальнео- та гідротерапія)	ПЗ 4	<p>1. Питна вода, питна прісна вода. Значення води. Водні ресурси України (підземні води, артезіанські води: місце розташування, зміст). Фізико-хімічні властивості мінеральних вод. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод. Класифікація мінеральних вод в Україні.</p> <p>2. Особливості лікувального впливу на організм прісної води. Водні процедури. Обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методи використання води з метою впливу на організм людини та загартування. Лікувально-профілактичні купання: види та об'єкти впливу. Фази купання. Морське й лікувально-морське купання: цілі й правила. Каскадне купання. Водні процедури в басейнах.</p>		Лікування паром. Історія лазні. Види лазень: руська, фінська, японська й ін. Вплив лазні на організм людини та її використання. Лазневий віник та його види.

			3.Водолікування, вплив водолікувальних процедур на організм людини. Історія водолікування: гідротерапія, бальнеотерапія. Температурний, хімічний, механічний фактори ванн. Ванни та їх різновиди. Душ та його види. SPA-технології в відновлювальному лікуванні захворювань на курортах.		
Лекція 6.	Пелоїди та мінеральні водойми. Лікування глиною.	ПЗ 5	1. Пелоїди: визначення та види. Хімічний склад лікувальних грязей. Структурний розподіл грязей. Регенерація грязей. Мінеральні водойми. Механізм фізіологічної лікувальної дії мінеральних вод і лікувальних грязей. Санітарні зони. 2. Лікувальне використання пелоїдів, глини та інших субстанцій. Грязьові аплікації: використання, типи. Парафінолікування, озокеритолікування, лікування нафталанською нафтою. Хімічний склад глини та її цілющі властивості. Бішофітолікування. Макро- та мікроелементи. Зовнішнє й внутрішнє використання глини. Псамотерапія.		Особливості лікування пелоїдами та глиною
Лекція 7.	Фітотерапія та апітерапія в курортній практиці	ПЗ 6	1. Рослини у житті людини. Історія використання лікарських рослин. Лікарські форми та їх види. 2. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах. Історія використання меду та продуктів бджільництва. Макро- та мікроелементи (хімічний зміст), вітаміни меду, перга, прополіс, маточне молоко, бджолиний віск, пилок, використання для лікування різноманітних хвороб		Використання фітотерапія та апітерапія в обслуговуванні на курортах
Лекція 8.	Управління санаторно-курортними закладами.	ПЗ 7	1.Принципи управління санаторно - курортним комплексом. Вплив підвищення якості управління на економічну ефективність санаторно - курортного комплексу. Принципи та методи управління санаторно - курортним комплексом. Структура управління. 2. Особливості управління санаторно-курортними закладами. Інноваційна діяльність закладів санаторно - курортної сфери. Фактори та показники, що визначають ефективність управління в санаторно - курортній сфері. 3. Функції управління діяльністю санаторно - курортного комплексу. Планування діяльності санаторно - курортного комплексу. Організація взаємодії персоналу. Мотивація та контроль діяльності санаторно - курортного комплексу.		Принципи та методи управління санаторно - курортним комплексом. Структура управління.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Закон України «Про курорти». ВВР, 2000. № 50. Ст. 435
2. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». ВВР, 200.-№36.-ст.229.
3. Кодекс України про надра. ВВР. 194.-36.-ст.340.
4. Загальне положення про санаторно-курортний заклад: постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2001 р. N 805
5. Клапчук В.М., Мельник Н.В., Мендела І.Я. Курортна справа : організація, територіальне планування, система управління: підручник. Івано-Франківськ, 2023. 291 с.
6. Курортна справа : організація, територіальне управління, стратегічне планування: Навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ, 2020. 278 с. (Електронне видання)
7. Заваріка Г.М. Курортна справа: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 264 с.
8. Клапчук В.М. Основи санаторно-курортної справи: Навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ : Фоліант, 2012. 136 с
8. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.

Література

Методичне забезпечення

1. Каленік К.В., Балацька Н.Ю. Опорний конспект лекцій з курсу «Основи курортології та рекреації» для студентів спеціальності 241 «Готельно – ресторанна справа» / уклад.: К.В. Каленік, Н.Ю. Балацька- Х.: ХДУХТ, 2019. – 87с.
2. Каленік К.В. Методичні рекомендації для виконання індивідуального завдання з дисципліни «Курортна справа» для студентів спеціальності 241 Готельно – ресторанна справа / уклад.: К.В. Каленік- Х.: ДБТУ, 2025. – 15с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 40	підсумкове тестування
Модульне оцінювання		до 30	відповіді на тестові питання
		до 10	усні відповіді та виконання практичних занять
		до 20	Виконання індивідуального завдання
			результат засвоєння блоку самостійної роботи

Здобувачі, які брали участь у науково-дослідній роботі (підготовка наукової статті, участь у науковій конференції, семінарі, конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, неформальній та інформальній освіті), можуть отримати бонусні (заохочувальні) бали – до 10 балів.

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.

ДЕДЛАЙН ТА ВІДВІДУВАННЯ

Дедлайни. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, стажування, інше) навчання може відбуватись в on-line формі відповідно затвердженого індивідуального плану.

Списування під час контрольних заходів (контрольні роботи, тестування, проміжний контроль, іспит тощо) заборонено (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час on-line тестування або конспектування.